

Луценко Л. О.

Криворізький державний педагогічний університет

Заїскола Ю. І.

Криворізький державний педагогічний університет

КОМУНІКАТИВНИЙ ІМІДЖ СУЧАСНОГО БРИТАНСЬКОГО ПОЛІТИКА ДЖЕРЕМІ ХАНТА

У статті проаналізовано особливості формування комунікативного іміджу у політичному дискурсі, де влучно створений образ політичного діяча допомагає ефективно керувати суспільною свідомістю, створювати сприятливі умови для впровадження ідей і думок та здійснювати маніпулятивний вплив на аудиторію. Зокрема, автори зосереджують увагу на висвітленні комунікативного іміджу сучасного британського політика Джеремі Ханта, що ґрунтується на використанні у спілкуванні певних стратегій, тактик і ролей, які позиціонуються як базові елементи іміджу та виступають засобами мовного впливу.

З'ясовано, що ключову роль у формуванні комунікативного іміджу Ханта відіграє стратегія самопрезентації, перлюкутивна мета якої – викликати позитивні враження й очікування у виборців. Для досягнення зазначеної мети Джеремі Хант використовує широкий спектр тактик: ототожнення; солідаризації; самовихваляння; самопросування та інтимізації. Тактика ототожнення є превалюючою в комунікативній поведінці політика. Вона репрезентована типами «Я – уряд», «Я – партія», «Я – нація». За результатами дослідження найменши поширеною в політичному дискурсі Джеремі Ханта виявляється тактика самовихваляння, адже його вважають політиком, який мислить високими морально-етичними мірками.

Окрім стратегії і тактик, формування позитивного іміджу Джеремі Ханта асоціюється з комунікативними ролями, серед яких виокремлено такі: лідер, захисник, демократ, професіонал, космополіт, миротворець, патріот, оптиміст. Найпоширенішими в мовленнєвій поведінці політика є комунікативні ролі турботливого лідера, професіонала і демократа. Зазначені якості, на думку авторів, є універсальними і притаманними для будь-якого успішного державного діяча. Дослідження підтверджує тезу про те, що, окрім стратегій і тактик, невід'ємним складником комунікативного іміджу виявляються і ролі, кожна з яких зорієнтована на те, щоб справити позитивне враження на цільову аудиторію.

Ключові слова: Джеремі Хант, комунікативний імідж, стратегія, тактика, маніпулятивний вплив.

Постановка проблеми. Дослідження сучасної лінгвістики характеризуються широким спектром завдань, спрямованих на вивчення особливостей функціонування мови в різних середовищах. Наразі неабиякий інтерес у науковців викликає вивчення особливостей формування комунікативної поведінки суб'єктів у політичному дискурсі. Передумовою актуалізації лінгвальних та екстралінгвальних засобів комунікації політика традиційно вважають комунікативний імідж. Для будь-якої політичної особистості стає важливим за допомогою мови створити такий імідж, який приверне увагу більшості електорату. Тому одним із центральних завдань сучасної лінгвістики стає необхідність зрозуміти, як саме мова впливає на створення подібного іміджу й допомагає здійснювати вплив на потенційного виборця.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти проблем, які стосуються

створення комунікативного іміджу політичного лідера, в сучасній лінгвістиці розкрито в наукових працях вчених Н. Деренчук [1], М. Катинської [2], Т. Романова [3], О. Чорної [4] та інших.

Постановка завдання. Метою статті є дослідити комунікативний імідж сучасного британського політика Джеремі Ханта, розглянути стратегії, тактики та комунікативні ролі, які сприяють створенню його позитивного іміджу в свідомості виборця.

Виклад основного матеріалу. Політична комунікація за своєю природою є стратегічною. Йдеться про цілеспрямований процес реалізації певних ролей і стратегій для створення бажаного сприйняття комунікативного іміджу політика реципієнтом. Для досягнення ефективності у спілкуванні політики повинні вміти обирати стратегії, тактики та ролі відповідно до ситуації. Базуючись

на їх комунікативній меті та результатах, дослідниця О. Паршина виокремлює стратегії самопрезентації, дискредитації, нападу, самозахисту, формування емоційного настрою адресата, а також інформаційно-інтерпретаційну, аргументативну, агітаційну та маніпулятивну стратегії [3, с. 8].

Стратегія самопрезентації, або «самопредставлення», «самоопису» є однією з провідних у створенні позитивного комунікативного іміджу Джеремі Ханта та насамперед реалізується за допомогою *тактики ототожнення*, коли політик ідентифікує себе з урядом, партією, нацією. Ототожнення типу «Я – уряд» пов'язане з ідентифікацією себе як частини державної влади Великобританії. В ексклюзивному інтерв'ю з *GP Magazine* Джеремі Хант презентує себе як частину міністерства охорони здоров'я країни. Політик, оцінюючи переваги й недоліки медичної практики в країні, ділиться планами та думками щодо можливих змін у контракті про загальне медичне обслуговування (*GP contract*):

(1) Jeremy Hunt: *We have protected the NHS budget which has meant that other government departments have had much bigger cuts in their budget. We are looking at whether taking a more proactive approach to primary care could actually make efficiencies and savings across the whole of the NHS because it would mean that we have less emergency hospital treatment so if we get this right it can actually save money for the NHS.*

Як секретар Міністерства охорони здоров'я Британії Джеремі Хант надає інформацію від імені всього міністерства, тобто ідентифікує себе з цим державним органом виконавчої влади. Політик неодноразово використовує теперішній доконаний час: *we have structured; we have created; we have protected*. У такий спосіб він акцентує увагу на результатах ефективної та плідної роботи міністерства, з яким себе співвідносить. За допомогою тактики ототожнення політик долучається до всіх уже виконаних дій міністерства. Тому в очах аудиторії Джеремі Хант постає активним діячем уряду держави, який працює над вдосконаленням системи охорони здоров'я та роботи медичних закладів у країні.

Досить поширеними у політичному дискурсі Джеремі Ханта виявляються дискурсивні фрагменти, в яких він ототожнює себе з партією:

(2) Jeremy Hunt: *As Conservatives we know that quality of care matters as much as quantity of money. So when we battle to improve the safety and quality of care we are making the NHS stronger not weaker.*

Непоодинокими є епізоди, в яких політик виступає від імені нації, що сприяє зближенню політика з народом:

(3) Jeremy Hunt: *But the secret to our country is we're so entrepreneurial, so dynamic, but we're also compassionate people. We want to have a great NHS, a great social care system, a great education system. I think this is a moment when I look at Brexit and this incredible moment in our history and we could really unleash our potential, and that's what really gets me up in the morning;*

(4) Jeremy Hunt: *The story of a small nation playing a decisive and enlightened role in world affairs is not over yet, if today, as in the past, we have the courage to live up to our potential by pursuing it.*

Отже, найчастіше вживаною в реалізації стратегії самопрезентації британським політиком є тактика ототожнення таких типів: «Я – уряд», «Я – партія», «Я – нація», «Я – країна». Мовленнєвими засобами втілення зазначеної тактики виступають особові займенники *we, us*, присвійний займенник *our* і зворотний займенник *ourselves*. Головною метою, яку ставить перед собою мовна особистість, є створення позитивного комунікативного іміджу, що допоможе запевнити аудиторію у тому, що політик гідний її поваги та підтримки. Ідентифікуючи себе з урядом, партією, нацією, Джеремі Хант автоматично приміряє на себе всі їх характеристики та переваги.

Наступною тактикою, яка сприяє створенню позитивного комунікативного іміджу, є *тактика солідаризації*, яка дозволяє комуніканту максимально зблизитися зі своєю аудиторією та справити враження схожості думок та інтересів:

(5) Jeremy Hunt: *Over 400, 000 Americans lost their lives in the second world war and no two countries have done more to stand together for the values that you and I and everyone watching this show believes in, freedom, democracy, the rule of law, all those things that really, really matter and we're just delighted that president Trump is coming here so that we can celebrate that together.*

Політик зазначає, що цінності, які відстоювали британський та американський народи, є спільними для кожного, зокрема і для нього.

В іншому дискурсивному фрагменті промови *Statement on Sri Lanka* також проілюстровано тактику солідаризації, де політик висловлює свої щирі співчуття жертвам терористичного акту:

(6) Jeremy Hunt: *Today, we stand in solidarity with the Government and people of Sri Lanka, who have made enormous strides towards stability and peace following the conclusion of the civil war almost exactly 10 years ago.*

Тактика солідаризації спрямована на зближення з аудиторією, на надання підтримки, під-

креслення спільності думок. Вона реалізується за допомогою передачі таких комунікативних повідомлень: «Я з Вами», «Я розумію та співчуваю Вам», «Я такий самий, як і Ви», «Я солідарний з Вами». Зазначена тактика є важливою для створення позитивного комунікативного іміджу політика, адже за допомогою останньої мовець не лише зближується з цільовою аудиторією, а й привітне себе до неї, стає для неї «своїм».

Наступними тактиками, які реалізують стратегію самопрезентації, є *тактики самовихваляння* та *самопросування*. Зміст першої полягає у позитивній самооцінці мовця та наділенні себе позитивними рисами. Мета комуніканта – постати перед адресатом у найвигоднішому світлі. Для влучного втілення тактики самовихваляння політику необхідно бути добре знайомим із цільовою аудиторією, розуміти, які риси вона прагне бачити в лідері, та, керуючись цим, влучно добирати лексичні одиниці з позитивним значенням. Наприклад:

(7) Jeremy Hunt: *But I was also a loyal Foreign Secretary...*;

(8) Jeremy Hunt: *I'm saying I am trustworthy and I do believe that I can be trusted to deliver this deal...*;

(10) Jeremy Hunt: *I am not afraid to speak uncomfortable truths to our partners in the EU;*

(11) Jeremy Hunt: *...I've been very clear about the concrete detail.*

Окрім самовихваляння, однією з розповсюджених тактик стратегії самопрезентації є *тактика самопросування*. Обидві тактики схожі між собою, проте для останньої більш характерне акцентування уваги на професійних навичках, чеснотах, досягненнях і готовності до активних дій. Тактика самопросування часто зустрічається в інтерв'ю Джеремі Ханта, де він окреслює свої плани та бажання стати прем'єр-міністром Великої Британії. Мовець ставить за мету переконати аудиторію, що він – гідний кандидат, а отже заслуговує на її підтримку та повагу.

(12) Jeremy Hunt: *I've got a background as an entrepreneur, as a negotiator, someone who's done very big complex negotiations like getting the extra 20 billion pounds for the NHS which I did when I was health secretary. But also throughout my life. So I think I can deliver that with that.*

Політик привертає увагу аудиторії до рівня його підготовки до ведення справ на міжнародному рівні. Використання теперішнього доконаного часу акцентує увагу слухача на неабиякому досвіді мовця, внаслідок чого складається враження, що останній займається справою усього

його життя. Така самопрезентація викликає в адресата позитивні враження про політика як професіонала своєї справи.

Отже, тактики самовихваляння та самопросування спрямовані на реалізацію стратегії самопрезентації та створення позитивного комунікативного іміджу політика. Головна мета Джеремі Ханта – залучити на свій бік більшу частину аудиторії, запевнити її в тому, що він – найкращий, найдосвідченіший і найперспективніший кандидат серед усіх у передвибірчій боротьбі.

Важливим стратегічним прийомом будь-якого досвідченого політика є спроба наблизитися до адресата та представити себе як такого, що входить до кола «своїх». Досягти цього можливо за допомогою *тактики інтимізації*, головне завдання якої – зменшення дистанції між мовцем та аудиторією у процесі комунікації шляхом використання лексики, широко вживаної в семантичному колі адресата. В інтерв'ю Джеремі Ханта ідентифіковано два засоби реалізації тактики інтимізації, перший з яких – використання лексичних одиниць, що не характерні для офіційного стилю мовлення, але розповсюджені в повсякденному усному спілкуванні цільової аудиторії:

(13) Jeremy Hunt: *Yeah. Yeah, well we had a General Election in which over 80 percent of the country voted for parties that wanted to leave the European single market and leave the customs union;*

(14) Jeremy Hunt: *Someone gave me the original Francis report into Mid Staffs to take home to read I was gobsmacked. How could these terrible things really happen in our NHS?;*

(15) Jeremy Hunt: *If-if-if America asks us to do things, you guys are doing so much to defend Europe and defend freedom across the world.*

Варто зазначити, що для комунікативної поведінки Джеремі Ханта також характерний засіб реалізації тактики інтимізації за допомогою ідіоматичних одиниць:

(16) Jeremy Hunt: *Well, let's make it breaking news on this interview, because I think that's a significant point;*

(17) Jeremy Hunt: *Well I think that 31 October come hell or high water is a fake deadline, because it's more likely to trip us into a general election before we've delivered Brexit and that would hand the keys to Jeremy Corbyn and then we'd have no Brexit at all;*

(18) Jeremy Hunt: *I think it'd be very bad for the union, with Scotland where I was at the weekend, so I would do it though. But as a last resort;*

(19) Jeremy Hunt: *I took great trouble to say that I think GPs work very hard, they have very long days and I think they have a very pressured job;*

(20) Jeremy Hunt: *I want the NHS to blaze a trail across the world in sorting that out;*

(21) Jeremy Hunt: *Then it has to be someone who isn't going to be on the blink, who's prepared to walk away if we don't get what we needed.*

Ще одним базовим елементом формування іміджу є комунікативна роль. На думку багатьох дослідників, така роль є свідомо обраною поведінкою мовця, тим образом, який індивідуум «приміряє» на себе для досягнення перлокутивної мети – впливу на адресата. Тобто політик виступає в політичному дискурсі як актор, який свідомо обирає роль та відповідну їй мовну поведінку.

У комунікативній поведінці Джеремі Ханта виявлено такі комунікативні ролі: *впевнений лідер, захисник, демократ, етичний професіонал, космополіт, миротворець, патріот, оптиміст*. Серед зазначених комунікативних ролей Джеремі Ханта, що сприяють формуванню комунікативного іміджу політика, домінантною є роль *впевненого лідера*. Наприклад, в інтерв'ю з Ендрю Нілом політик яскраво демонструє впевненість і незалежність власної думки шляхом відстоювання своєї позиції та чітких, аргументованих відповідей на поставлені йому запитання:

(22) Andrew Neil: *But it does give you a credibility problem. For example, after the 2016 referendum you said there should be a General Election or another referendum on the terms of the UK's exit. But of course now you're trying to lead a Brexit party, such words would never leave your lips.*

Jeremy Hunt: *Not at all. What I said was that there should be in that article which I think was written a week after the referendum result, was that there should be democratic endorsement of the shape of the Brexit that we did and that is indeed what happened.*

В інтерв'ю з Ендрю Нілом, який всіляко критикує Джеремі Ханта, також реалізується роль *захисника*, який не лише відстоює власну думку, але й стає на бік бізнесменів країни:

(23) Andrew Neil: *Let's be honest. You may have been doing it all your life but you have no track record of successful negotiation in the big league. Maybe in the minor league, but this is the big league Mr Hunt.*

Jeremy Hunt: *Don't belittle people up and down the country who have built up businesses.*

Традиційно Велику Британію вважають батьківщиною демократії, де громадяни завжди відстоюють власні права та дотримуються демократичних цінностей. Для британців важливо мати такого політичного лідера, який залюбки буде признавати народовладдя та будувати свою полі-

тику згідно з принципами рівності та свободи. Саме тому однією з провідних комунікативних ролей Джеремі Ханта є роль *демократа*:

(24) Jeremy Hunt: *How can I be a Foreign Secretary who stands up for democratic principles in somewhere like Hong Kong, if I'm not prepared to stand up for democratic principles at home in this, one of the oldest, most robust democracies in the world? I am someone who says we are known for and that is why, when it comes to something as important as the Brexit referendum we have to show the world that yes, we are that democracy where the people are the boss. And that is in our country's DNA and it's also in my DNA as well.*

У політичному світі, де кожен день відбувається міжособистісне та міжнаціональне спілкування, ввічливість, етичність і толерантність – необхідні якості. Політик може не погоджуватися з позиціями, цінностями та думками інших, проте повинен бути ввічливим і виявляти повагу. Отже, вважаємо за доцільне виокремити таку комунікативну роль Джеремі Ханта як *етичний професіонал*. Наприклад:

(25) Laura Kuenssberg: *And you don't trust Boris Johnson. You don't think he'd be trustworthy as PM.*

Jeremy Hunt: *I would never make those comments about a fellow candidate. I would serve Boris Johnson to the very best of my ability and make his prime ministership a success and I hope he'd do the same for me.*

(26) Andrew Neil: *No, no, I'm asking what did you mean by that, by that statement? Are you – you must – otherwise the statement is meaningless – you must be implying that Brussels will not talk to Boris Johnson?*

Jeremy Hunt: *No. And I have avoided in this leadership campaign making personal comments about Boris, because we've got to come together as a party at the end of this.*

У мовній поведінці Джеремі Ханта також зустрічаються випадки реалізації комунікативної ролі *космополіта*:

(27) Jeremy Hunt: *My 3 children go to school in London. They are also mixed race, fiercely proud of both their Chinese and British descent and as their father I am proud that nowhere else in the world could an ethnic minority feel so at home.*

Зазначені вище фрагменти презентують політика насамперед як громадянина світу. Він вказує на те, що його рідна країна, а отже і він сам як її представник, відкриті для будь-яких націй і народів. На прикладі власної міжетнічної родини Джеремі Хант позиціонує себе як особистість, яка не

ідентифікує людей за їхнім походженням чи приналежністю до певної нації.

Наступна комунікативна роль – *мировворець*, за допомогою якої політик демонструє дружнє ставлення до інших країн світу та підтримує мир у всьому світі:

(28) Jeremy Hunt: *As Lee Kuan Yew said: “Friendship in international relations is not a function of goodwill or personal affection. We must make ourselves relevant so that other countries have an interest in our continued survival and prosperity”.*

Джеремі Хант складає враження приємної та позитивної особистості, реалізуючи *комунікативну роль оптиміста*. У такий спосіб він налаштовує аудиторію до себе, заохочує її мислити позитивно та не втрачати надії на краще:

(29) Jeremy Hunt: *...So what I’m saying is let’s not be negative, let’s not be pessimistic;*

(30) Jeremy Hunt: *But I don’t want us to lose hope. There is a deal to be done. You’ve just got to make sure that we send the right person to get it.*

Політик намагається запевнити британців у тому, що попри труднощі, які виникли при намаганнях Великої Британії вийти з Європейського Союзу, вони в будь-якому разі досягнуть бажаної мети. Такий оптимістичний настрій передається адресату, зближає його з мовцем і формує позитивний імідж політика.

Висновки і пропозиції. Детальний аналіз комунікативної поведінки Джеремі Ханта дозволяє дійти висновку, що стратегія самопрезентації, тактики та ролі безпосередньо пов’язані з формуванням позитивного комунікативного іміджу політика, при цьому основною метою останнього є викликати в адресата приємні враження, наділити себе позитивними характеристиками, залучитися довірою та підтримкою аудиторії.

Список літератури:

1. Деренчук Н. В. Мовний портрет сучасного українського політика : дис. канд. філол. наук. Луцьк, 2018. 228 с.
2. Катинская М. В. Лингвистическое моделирование имиджа : монография / Марина Владимировна Катинская. Благовещенск : Изд-во АмГУ, 2012. 168 с.
3. Паршина О. Н. Стратегии и тактики речевого поведения современной политической элиты России : дис. д-ра филол. наук / Паршина Ольга Николаевна. Саратов, 2005. 315 с.
4. Романова Т. В. Коммуникативный имидж и речевой портрет современного политика / Т. В. Романова // Политическая лингвистика. 2009. № 1(27). С. 109–117.
5. Чорна О. О. Комунікативні засоби творення іміджу політичного лідера (на матеріалі українського, російського та англійського політичного дискурсу) : дис. канд. філол. наук / Олена Олегівна Чорна. Кіровоград. 2013. 267 с.
6. Exclusive Jeremy Hunt’s interview with GP magazine [Electronic resource]. Mode of access. URL: <https://www.gponline.com/exclusive-jeremy-hunt-interview-full-transcript/article/1193767>. – Title from the screen.
7. House of Commons: Statement on Sri Lanka, 23 April 2019 [Electronic resource]. Mode of access. URL: <http://www.ukpol.co.uk/jeremy-hunt-2019-statement-on-sri-lanka/>. – Title from the screen.
8. Jeremy Hunt’s speech to Conservative Party Conference, 9 October 2017. [Electronic resource]. Mode of access. URL: <http://www.ukpol.co.uk/jeremy-hunt-2017-speech-to-conservative-party-conference/>. – Title from the screen.
9. The Spectator: Jeremy Hunt’s Andrew Neil interview, 12 July 2019. [Electronic resource]. Mode of access. URL: <https://www.spectator.co.uk/article/full-transcript-jeremy-hunt-s-andrew-neil-interview>. – Title from the screen.
10. Transcript: British Foreign Secretary Jeremy Hunt on “Face the Nation”, 2 June 2019. [Electronic resource]. Mode of access. URL: <https://www.cbsnews.com/news/transcript-british-foreign-secretary-jeremy-hunt-on-face-the-nation-june-2-2019/>. – Title from the screen.
11. Word for Word: Jeremy Hunt interview with BBC’s Laura Kuenssberg, 25 June 2019. [Electronic resource]. Mode of access. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-48764832>. – Title from the screen.

Lutsenko L. O., Zashkola Yu. I. THE COMMUNICATIVE IMAGE OF A CONTEMPORARY BRITISH POLITICIAN JEREMY HUNT

The article analyzes political discourse, where a well created image of a politician effectively manages public consciousness, creates favorable conditions for implementing his / her ideas and opinions to influence the audience. In particular, the authors focus their attention on speeches and interviews of a contemporary British politician Jeremy Hunt whose communicative image is based on its essential constituents – strategies, tactics and roles engaged in speech as means of speech manipulation.

It has been revealed that a key role in shaping Hunt’s communicative image belongs to the strategy of self-presentation with its main perlocutive aim – to evoke public’s positive impressions and expectations. To achieve

this goal Jeremy Hunt uses a number of tactics including identification, solidarity, self-praise, self-promotion and intimidation. The tactic of identification prevails in his communicative behavior and is represented by the types in which the politician identifies himself with the government, party, nation. According to results of the study, the tactic of self-praise is characterized by the lowest spread in the political discourse of Jeremy Hunt who has always been considered as a modest, polite and ethical politician.

Apart from strategies and tactics Jeremy Hunts' most positive image is associated with such communicative roles as a leader, defender, democrat, cosmopolitan, peacemaker, patriot, optimist, among which the roles of a caring leader, professional and democrat are the most widespread as they characterize any successful statesman. The study confirms that in addition to strategies and tactics, communicative roles constitute an integral part of the communicative image as well and are aimed at making a positive impression on the target audience.

Key words: *Jeremy Hunt, communicative image, strategy, tactic, manipulation.*